

УДК 81'243:378.14

<https://doi.org/10.32820/2074-8922-2020-69-61-68>

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

© Зеленін Г. І.

Українська Інженерно-Педагогічна Академія

Інформація про автора:

Зеленін Геннадій Іванович : ORCID: 0000-0003-1274-2311; zelenin_g@ukr.net; кандидат психологічних наук, доцент кафедри іншомовної підготовки, європейської інтеграції та міжнародного співробітництва, Українська інженерно-педагогічна академія, Україна, Харків, вул. Університетська, 16, 61003.

У статті розглядається необхідність підвищення якості професійної іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін, що обумовлена інтернаціоналізацією технічної освіти та інтеграцією технічних ЗВО в міжнародний науково-освітній простір. Автор розкриває поняття іншомовної професійно-комунікативної компетенції, визначає умови, необхідні для здійснення професійної іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін. Автор підкреслює, що особливої актуальності набуває професійно-орієнтований підхід до навчання іноземній мові у технічних ЗВО, який фокусується на формуванні у студентів здатності іншомовної комунікації в специфічних професійних, ділових, наукових галузях та ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення, під час організації мотиваційно-спонукальної та орієнтовно-дослідницької діяльності.

У статті вказується на необхідність розробки змісту програми професійної іншомовної підготовки з використанням професійного контексту шляхом моделювання форм, умов і змісту професійної діяльності майбутніх викладачів технічних дисциплін; описуються засоби, за допомогою яких у процесі навчання відтворюється її предметний та соціальний зміст; висвітлюється важлива роль проблемно-комунікативних завдань, які представляють навчальні ситуації, пов'язані з професійною діяльністю майбутніх викладачів технічних дисциплін та які вимагають розв'язання засобами іноземної мови. Автор зазначає, що вирішення проблемно-комунікативних завдань залучає майбутніх викладачів технічних дисциплін у високо мотивовану мовленнєву поведінку та дозволяє їм опанувати нові іншомовні знання й комунікативні навички, поступово трансформуючи пізнавальну мотивацію в професійну, пов'язану з практичним використанням іноземної мови в професійній діяльності, що сприяє сформованості практичних навичок усіх видів мовленнєвої діяльності. Автор підкреслює, що навчання майбутніх викладачів технічних дисциплін у контексті комунікативно-когнітивного підходу детермінується якісною зміною сучасних вимог, які пред'являються до організації навчального процесу та передбачає обов'язковість врахування пізнавальних переваг та психофізіологічного статусу студентів, які націлені на розвиток у них цілісного уявлення про систему мови, що вивчається, а також здатності до практичного спілкування.

Ключові слова: майбутній викладач технічних дисциплін, професійна спрямованість навчання, комунікативна компетенція, іншомовна підготовка, міждисциплінарна інтеграція, вищий навчальний заклад.

Зеленін Г.І. «Профессиональная иноязычная подготовка будущих преподавателей технических дисциплин»

В статье рассматривается необходимость повышения качества профессиональной иноязычной подготовки будущих преподавателей технических дисциплин, обусловленная интернационализацией технического образования и интеграцией технических вузов в международное научно-образовательное пространство. Автор раскрывает понятие иноязычной профессионально-коммуникативной компетенции, определяет условия, необходимые для осуществления профессиональной иноязычной подготовки будущих преподавателей технических дисциплин. Автор подчеркивает, что особую актуальность приобретает профессионально-ориентированный подход к обучению иностранному языку в технических вузах, который фокусируется на формировании у студентов способности иноязычной коммуникации в специфических профессиональных, деловых, научных отраслях и ситуациях с учетом особенностей профессионального мышления, при организации мотивационно-побудительной и ориентировочно исследовательской деятельности.

В статье указывается на необходимость разработки содержания программы профессиональной иноязычной подготовки с использованием профессионального контекста путем моделирования форм, условий и содержания профессиональной деятельности будущих преподавателей технических дисциплин; описываются средства, с помощью которых в процессе обучения воспроизводится ее предметное и социальное содержание; освещается важная роль проблемно-коммуникативных задач, представляющих собой учебные ситуации, связанные с профессиональной деятельностью будущих преподавателей технических дисциплин и которые требуют решения средствами иностранного языка. Автор отмечает, что решение проблемно-коммуникативных задач вовлекает будущих преподавателей технических дисциплин в высоко мотивированное речевое поведение и позволяет им освоить новые иноязычные знания и коммуникативные навыки, постепенно трансформируя познавательную мотивацию в профессиональную, связанную с практическим использованием иностранного языка в профессиональной деятельности, что приводит к сформированности практических навыков всех видов речевой деятельности. Автор подчеркивает, что обучение будущих преподавателей технических дисциплин в контексте коммуникативно-когнитивного подхода, детерминировано качественным изменением современных требований, предъявляемых к организации учебного процесса и предусматривает обязательность учета познавательных предпочтений и психофизиологического статуса студентов, которые нацелены на развитие у них целостного представления о системе изучаемого языка, а также способности к практической коммуникации.

Ключевые слова: будущий преподаватель технических дисциплин, профессиональная направленность обучения, коммуникативная компетенция, междисциплинарная интеграция, иноязычная подготовка, высшее учебное заведение.

Zelenin H. "Professional foreign-language training of future teachers of technical disciplines"

The article deals with the necessity to enhance the quality of professional foreign-language training of future teachers of technical disciplines, based on the process of internationalization of higher technical education and integration of technical universities into the global scientific and educational community. The author gives the definition of professional-communicative competence, defines conditions that are necessary for realization of professional foreign-language training of future teachers of technical disciplines. The author highlights, that a professionally-oriented approach to foreign language teaching in technical universities, focused on the students' ability development to communicate in a foreign language in specific professional, business, scientific fields and situations, considering the peculiarities of professional thinking, when organizing a motivational-incentive and research activities.

The article emphasizes the importance of designing the training program content with the use of professional context by means of modelling the forms, conditions and content of future teachers' of technical disciplines professional activities; describes the means that are used to create for learning purposes the subject and social content of future teachers' of technical disciplines professional activities; puts a special accent on the role of problematic -communicative tasks, namely, case studies related to future teachers' of technical disciplines professional activities that have to be solved by means of a foreign language. As the author puts it, solving problematic-communicative tasks involves learners into a highly-motivated language behavior and allows for acquiring new language knowledge and communicative skills, gradually transforming cognitive motivation into professional one related to practical use of a foreign language in future teachers' of technical disciplines professional activities. It results in forming practical skills of all kinds of speech activity. The author emphasizes that the future teachers of technical disciplines training in the context of the communicative-cognitive approach is determined by a qualitative change in modern requirements for the educational process organization and provides for the obligatory consideration of the cognitive preferences and psychophysiological status of students, aimed at their holistic understanding development of a foreign language system as well as the ability for practical communication.

Key words: future teachers of technical disciplines professionally oriented foreign language teaching, communicative competence, foreign-language training, interdisciplinary integration, higher educational institution.

Постановка проблеми. Необхідність інтернаціоналізації освіти та інтеграції вищих навчальних закладів у міжнародний науково-освітній простір обумовлюють кардинальні зміни, які відбуваються у сучасній освітній

системі України. Процес входження закладів вищої освіти в міжнародну науково-освітню спільноту особливо актуальний для технічної освіти, яка робить значний внесок у розвиток наукомісткої економіки країни.

Із метою інтенсифікації процесу інтернаціоналізації технічної освіти необхідно розв'язати такі завдання-підвищення академічної мобільності викладачів та студентів: реалізація міжнародних наукових і освітніх проектів, розширення співпраці із закордонними вищими навчальними закладами, розробка спільних освітніх програм та курсів, збільшення активності публікацій науково-педагогічних працівників та студентів у міжнародних базах, що цитуються. Вище зазначені завдання неможливо вирішити, якщо майбутні викладачі технічних спеціальностей не володіють іноземною мовою на необхідному для ефективної міждисциплінарної іншомовної комунікації рівні. Міждисциплінарна іншомовна комунікація розглядається як використання іноземної мови в різноманітних ситуаціях професійного спілкування, таких як читання лекцій іноземною мовою, здійснення науково-дослідної діяльності та публікація наукових результатів іноземною мовою, спілкування з закордонними колегами тощо.

Актуальність проблеми. Аналіз проблеми професійної іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін проводиться нами на матеріалі вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей. Це обумовлюється як певними теоретичними положеннями, які обґрунтовують доцільність дослідження активності студентів на початку професійного становлення, так і практичною значущістю, яку останнім часом набувають питання формування й розвитку особистості.

Іншомовна підготовка в технічних вищих навчальних закладах розглядається як процес активізації раніше отриманого певного комплексу знань, навичок і вмій та підтримку цього комплексу; розширення філологічного світогляду студентів, формування самоорганізованої особистості, яка характеризується пізнавальною активністю та самостійністю, рефлексією, розкутістю, здатністю до саморегуляції своїх дій, можливістю включатися в сучасні світові процеси розвитку цивілізації.

Провідними тенденціями в процесі іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін виступають: зміна ставлення студента до іншомовного навчання у зв'язку з уявленнями, що формуються, про перспективи самореалізації в житті, до завдань навчання, планування та організації засобів

академічної діяльності, якості виконання студентами навчальних завдань на основі актуалізації засобів активної участі в культурно-освітніх, міжнародних проектах; зміна самооцінки досягнень, рівня рефлексії засобів саморегуляції студентами своєї діяльності.

Проблема створення професійної та іншомовної системи підготовки майбутніх викладачів технічних спеціальностей сьогодні характеризується багатовимірністю. Згідно з науково-дослідними роботами, іноземна мова, як навчальна дисципліна у вищій технічній освіті, характеризується авторами з різних точок зору: проблеми викладання іноземної мови у вищому навчальному закладі як засіб спілкування та засіб передачі культури (І. Бім, Н. Гез, Н. Жинкін, І. Карпов, Б. Ляпідус та інші); питання розвитку комунікативних навичок шляхом викладання іноземних мов (І. Зимня, В. Кузовльов, В. Костомаров, Є. Пасов та інші), розвиток професійної орієнтації (Л. Гегечкорі, М. Давідова, Б. Єсіпович, М. Кабардов, І. Галеева); комунікативний підхід до викладання іноземних мов (І. Бім, Є. Пасов, Г. Рогова).

Проте, попри різнобічність охоплення багатьох питань та безсумнівну теоретичну й практичну значущість проведених досліджень, слід зазначити, що проблема формування іншомовної компетенції майбутніх викладачів технічних дисциплін залишається відкритою для теоретичного осмислення та експериментального дослідження. У зв'язку з цим пошук нових технологічних рішень буде сприяти розширенню та збагаченню дослідницького поля педагогічної науки та дозволить підвищити рівень сформованості іншомовної компетенції майбутніх викладачів технічних дисциплін.

Мета статті – розкрити поняття іншомовної професійно-комунікативної компетенції майбутнього викладача технічних дисциплін та професійно-орієнтоване навчання, визначити умови, необхідні для здійснення їх професійної іншомовної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз системи іншомовної освіти в технічних вищих навчальних закладах свідчить, що на сучасному етапі недостатньо вивченою й найбільш складною представляється галузь, що перебуває на перетині таких фундаментально розроблених сфер: сучасної іншомовної мовної освіти; професійної освіти, що засновується на формуванні особистості; методики

застосування технологій, спрямованих на саморозвиток і самонавчання.

Як показує наш досвід та дослідження цього питання, формування іншомовної комунікативної компетентності майбутнього викладача технічних дисциплін на необхідному рівні можливе в методично виправданій й доцільній системі додаткової професійної іншомовної підготовки, що спеціально розробляється для цієї мети. Формування іншомовної професійно-комунікативної компетенції у вищезазначених умовах на основі лише чинних посібників, без залучення додаткових засобів та розробки більш різноманітних й методично доцільних засобів, способів та форм роботи виявляється неефективним. У зв'язку з цим виникає потреба підвищувати ефективність формування іншомовної професійно-комунікативної компетенції шляхом розробки та впровадження в процес навчання інноваційних технологій та методик навчання. Огляд наукових досліджень та практики щодо формування іншомовної професійно-комунікативної компетенції виявляють суперечності: між вимогами Державного освітнього стандарту вищої освіти з іноземної мови, які висвітлюють об'єктивну необхідність опанування майбутніми викладачами технічних дисциплін іншомовної комунікації, здатних орієнтуватися в іншомовному середовищі, готових до ділової, професійної та особистісної комунікації та недосконалістю їх підготовки у вищих навчальних закладах; між накопиченою ЗВО багатою практикою навчання майбутніх викладачів технічних дисциплін у рамках іншомовної підготовки та недостатньою розробленістю науково-методичного забезпечення вищезгаданого процесу.

У сучасних умовах іншомовна комунікація розглядається як ключовий компонент майбутньої професійної діяльності викладачів технічних дисциплін, у зв'язку з цим спостерігається підвищення інтересу до дисципліни «Іноземна мова» в технічних закладах вищої освіти. Державний освітній стандарт вищої професійної освіти вимагає врахування фахової специфіки в процесі навчання іноземній мові, його націленості на реалізацію завдань майбутньої професійної діяльності випускників. Особливої актуальності набуває професійно-орієнтований підхід до навчання іноземній мові в технічних ЗВО, який фокусується на формуванні в студентів здатності іншомовної комунікації в

специфічних професійних, ділових, наукових галузях та ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення, під час організації мотиваційно-спонукальної та орієнтовно-дослідницької діяльності.

У цьому полягає його ключова різниця від навчання мові для загальноосвітніх цілей та соціалізації. Проте професійно-орієнтоване навчання іноземній мові майбутніх викладачів технічних дисциплін не полягає лише у вивченні «мови для спеціальних цілей». Існують деякі особливості, що характерні для специфічного контексту використання мови, з якими студенти, імовірно, зустрінуться в реальних комунікативних ситуаціях. Разом із тим, необхідно враховувати, що знання професійної лексики та граматики не можуть компенсувати відсутність знань та вмінь, які дозволяють його здійснювати, тобто несформованість комунікативної компетенції.

Таким чином, професійно-орієнтоване навчання ґрунтується на врахуванні потреб студентів у вивченні іноземної мови, які обумовлюються особливостями майбутньої професії викладача технічних спеціальностей, які, у свою чергу, вимагають його вивчення. Воно передбачає поєднання опанування професійною іноземною мовою з розвитком особистісних якостей студентів, знанням культури країни мови, що вивчається, та надбанням спеціальних навичок, заснованих на професійних та лінгвістичних знаннях.

Сутність професійно-орієнтованого навчання іноземній мові полягає в його інтеграції зі спеціальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань та розвиток професійно значущих якостей особистості. Іноземна мова в цьому випадку виступає засобом підвищення професійної компетентності та особистісно-професійного розвитку студентів та є необхідною умовою успішної професійної діяльності майбутнього викладача технічних дисциплін, здатного здійснювати ділові контакти із закордонними колегами, читати лекції та проводити заняття іноземною мовою, здійснювати науково-дослідну діяльність та публікувати наукові результати іноземною мовою тощо.

На жаль, вивчення мови з урахуванням професійної спрямованості майбутніх викладачів технічних спеціальностей досі залишається незадовільним. Про це свідчить гострий дефіцит фахівців, які володіють певним регістром іншомовних знань,

необхідних для професійного спілкування. Із метою вдосконалення професійної іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін у тому обсязі, який їм потрібен для здійснення майбутньої професійної діяльності, слід відмовитися від традиційного підходу, переосмислити його цілі та зміст; виникає необхідність проектування моделі професійно-орієнтованого навчання іноземній мові майбутніх викладачів технічних дисциплін із використанням сучасних інформаційних технологій у сукупності з іншими засобами та формами організації навчального процесу, характерних для проведення аудиторних та позааудиторних занять у вищому навчальному закладі.

Іншомовна комунікативна діяльність, яка характерна для дисципліни «Іноземна мова» має наступні специфічні особливості: необхідність подолання комунікативних бар'єрів та штучний характер умов іншомовної комунікативної діяльності.

У цьому випадку мовна діяльність розглядається як «активний, цілеспрямований опосередкований мовною системою та обумовлений ситуацією спілкування процес передачі та прийняття повідомлень» [1, с. 290].

У методиці навчання іноземній мові науковці виділяють такі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо, які нерозривно пов'язані зі сприйняттям (читання та аудіювання), породженням (говоріння та письмо), інтерактивними діями та роботою з текстом (медіації). В їх основі лежить взаємодія та, відповідно, комунікація перебуває в структурі спілкування й залежить від його змісту.

Стратегічна мета вивчення дисципліни «Іноземна мова» студентами визначається як практичне опанування необхідним обсягом компетенцій, що забезпечують здійснення діалогу іноземною мовою в типових комунікативних ситуаціях: підтримання бесіди за фахом, читання спеціальної (науково-педагогічної) та суспільно-політичної літератури, зокрема періодики, з метою отримання інформації щодо своєї майбутньої спеціальності, складання повідомлень, анотацій, тез, написання приватних та ділових листів, рефератів тощо.

Досягнення цієї мети забезпечується практичною реалізацією комунікативної та прикладної спрямованості іншомовного навчання, вирішуються загальноосвітні та виховні завдання, зростає рівень сформованості

комунікативної компетенції, що дозволить майбутньому викладачеві технічних дисциплін успішно використовувати іноземну мову в усіх видах та формах мовної діяльності, у тому числі для подальшої освіти та самоосвіти. У цьому випадку професійна сфера не носить домінуючого характеру, також у навчальному процесі представлена сфера ділового спілкування, що допомагає опанувати ділову лексику, формує навички ведення ділових бесід та переговорів. Вибір сфери комунікації здійснюється в контексті предметної специфіки вищого навчального закладу, конкретної ситуації, складу групи студентів.

Готовність майбутнього викладача технічних дисциплін до іншомовної комунікації, як необхідна та професійно значуща якість особистості, що в повному обсязі володіє мовною комунікативною компетенцією, що забезпечує безпосередню реалізацію актів інформаційної взаємодії іноземною мовою визначається як головне завдання, що стоїть перед вищим іншомовним навчанням.

Структура спілкування містить такі компоненти:

1. *Інтерактивний компонент* - здатність до організації взаємодії, що передбачає: достатній рівень управління процесом комунікації (планування, виконання, оцінювання, виправлення); необхідний обсяг лінгвістичних та професійних знань; наявність умінь й навичок, що сприяють реалізації іншомовної комунікації.

2. *Рефлексивний компонент* визначається внутрішнім станом особистості та передбачає розвинене вміння визначати результативність своєї та колективної діяльності; аналітичну здатність до самооцінки та оцінювання інших, прагнення до самопізнання.

3. *Мотиваційний компонент* – внутрішня готовність особистості до іншомовної комунікації й передбачає: усвідомленість значення іншомовної комунікації для майбутньої професійної діяльності; високу комунікабельність та впевненість у спілкуванні; відповідний рівень розвитку мовної комунікативної компетентності.

Слід зауважити, що лінгвістична складова посідає одне з ключових місць у структурі професійної компетентності.

Опановуючи іноземну мову, вивчаючи стилістичні особливості її вживання, студенти формують навички комунікації на новому рівні.

Професійна комунікація майбутніх викладачів технічних дисциплін актуалізує

різні види мови. Наприклад, усне монологічне мовлення сприяє передачі інформації, опису, огляду, комбінуванню фактів (доповідь на науковій конференції, лекція, презентація культурного факту на занятті тощо); офіційно-ділова письмова мова використовується для написання рефератів, анотацій, рецензій, статей, есе та інше); діалогічними та дискусійними формами мови забезпечується спілкування в галузі професійних комунікацій.

У вищезгаданих видах мовленнєвої діяльності під фактичним опануванням іноземною мовою маємо на увазі формування іноземної комунікативної компетенції такого якісного рівня, який би сприяв вирішенню завдань майбутньої професійної діяльності, а саме:

- сприйняття, осмислення, диференціація інформації;

- практична робота з підтримки контактів в усній та письмовій формах з іноземними колегами;

- інформаційно-аналітична робота з різноманітними джерелами професійно-орієнтованої інформації іноземною мовою (спеціальна та довідкова література, телебачення, преса, радіо, Інтернет).

Головний принцип побудови програми професійної іноземної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін має два напрямки: загальна іноземна мова та іноземна мова для спеціальних цілей (академічна іноземна мова). Вони відрізняються лексичним складом та тематикою навчальних матеріалів, провідною роллю того чи іншого виду мовленнєвої діяльності, що дозволяє здійснювати іноземну підготовку майбутніх викладачів технічних дисциплін, ґрунтуючись на розроблених провідними вітчизняними психологами та педагогами принципах навчання іноземній мові в технічному вищому навчальному закладі: принцип єдності професійної діяльності та професійного навчання; принцип професійної спрямованості навчання; принцип комунікативної спрямованості; принцип орієнтації завдань на засоби професійної діяльності; принцип синхронізації професійно-рольової та мовної поведінки. Ці принципи конкретизуються в таких компонентах підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін до іноземного спілкування: у переліку вмінь та навичок іноземного спілкування; у реєстрі відібраних мовних явищ; у номенклатурі сфер та ситуацій професійної спрямованості. Таким чином, зміст підготовки

майбутніх викладачів технічних дисциплін до іноземного спілкування розглядається як модель природної комунікації в ситуаціях, пов'язаних з їх професійною діяльністю.

Слід також враховувати той факт, що майбутні викладачі технічних дисциплін характеризуються прагматичним ставленням до освіти, її залежністю від їх домінуючих потреб та інтересів, включенням освіти в контекст їх життя. Особливо важливу роль у процесі професійної іноземної підготовки відіграє зміст освіти, а саме: відповідність одержуваних знань запитам студентів, можливість їх застосування в реальній життєдіяльності. Професійна іноземна підготовка майбутніх викладачів технічних дисциплін полягає не лише в опануванні іноземною мовою, а, перш за усе, як одного із засобів здійснення професійної діяльності. У цьому випадку виникає необхідність розробки змісту навчання з використанням професійного контексту шляхом моделювання в навчальній діяльності форм, умов та змісту професійної діяльності майбутніх викладачів технічних дисциплін, відтворення її предметного та соціального змісту за допомогою таких засобів:

- спеціальних текстів, які розглядаються як джерела професійних знань та основи дій студентів щодо розв'язання типових професійних завдань та проблем (пропонуються різноманітні тексти, зміст яких пов'язаний з їх професійною діяльністю, наприклад, «Teaching and Learning at Higher Technical Education Institutions», «Higher Education in Ukraine», «On-line Learning Environments», «Career and Technical Education Teachers», «Academic Mobility», «International Development Cooperation Programmes» та інші);

- конкретних ситуацій професійної діяльності як відправних точок для відбору та розробки відповідних проблемних завдань іноземною мовою (з метою розробки проблемних завдань, що пропонуються студентам, використовуються такі комунікативні ситуації «Submitting a paper to an international conference», «Presenting an academic course», «Presenting a research report», «Presenting an international project», «Applying for a grant» та інші).

Таким чином, опанування студентами іноземної мови стає творчим процесом. Проблемно-комунікативні завдання, які вирішуються ними в процесі навчання – це навчальні ситуації, що пов'язані з професійною діяльністю викладачів та вимагають рішення

засобами іноземної мови. Вирішення цих завдань дозволяє студентам реалізовувати власні наміри, створює умови для творчості та самовираження. Це означає, що майбутні викладачі технічних дисциплін у процесі вивчення іноземної мови залучаються до високо мотивованої мовленевої поведінки, а пізнавальна мотивація, яка постійно підвищується, поступово трансформується в професійну, яка пов'язана з практичним використанням іноземної мови в професійній діяльності.

Використання професійно орієнтованих комунікативних завдань на заняттях з іноземної мови стимулює психологічні механізми перенесення специфічних знань, умінь та компетенцій майбутніх викладачів технічних дисциплін в опосередковані ситуації іншомовного спілкування. Доцільно використовувати технології активного навчання в навчально-виховному процесі. Вони стимулюють розвиток пізнавальних навичок студентів, формують уміння самостійного конструювання своїх знань, орієнтування в інформаційному іншомовному просторі. З метою розвитку критичного мислення пропонується застосовувати когнітивно-орієнтовані технології та діяльнісно-орієнтовані методи, які будуть інтенсифікувати розвиток та становлення особистості майбутніх викладачів технічних дисциплін.

У рамках вищезгаданих технологій організаційно-методична робота будується на основі таких засобів навчання: використання аналітико-порівняльних вправ з елементами міжкультурної рефлексії; складання словника лексики понять із майбутньої спеціальності; картування зі спеціальних тем; організація та проведення когнітивних навчальних ігор та вікторин; підготовка студентами мініповідомлень; діалогічні та полілогічні інтерактивні вправи; моделювання різноманітних ситуацій міжкультурного спілкування.

Творче застосування знань та актуальної інформації, що формулюються за допомогою

досліджуваних лінгвістичних засобів, стимулюється використанням ефективних методів активного навчання, таких як рольова або ділова гра. Ділові ігри посідають особливе місце в процесі формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів технічних дисциплін, допомагаючи їм відтворювати та імітувати практичну професійну діяльність, виявляти та аналізувати труднощі та причини їх появи, розробляючи при цьому варіанти розв'язання проблем, оцінюючи кожен із варіантів із точки зору ефективності та визначати механізми їх реалізації.

Необхідно зазначити, що у своїй практичній діяльності майбутній викладач технічних дисциплін буде керувати колективом студентів – це одне з його головних завдань як наставника та педагога, тому розвиток умінь спільної діяльності набуває істотного значення. У цьому випадку, на наш погляд, найбільш ефективними виявляються методи навчання в співпраці, участь у публічних виступах та дискусіях із можливістю зворотного зв'язку, наприклад, на студентських конференціях тощо.

Висновки. Навчання майбутніх викладачів технічних дисциплін у контексті комунікативно-когнітивного підходу детермінується якісною зміною сучасних вимог, які пред'являються до організації навчального процесу та передбачає обов'язковість врахування пізнавальних переваг та психофізіологічного статусу студентів і які націлені на розвиток у них цілісного уявлення про систему мови, що вивчається, а також здатності до практичного спілкування. Сутність професійної іншомовної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін полягає в його інтеграції зі спеціальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань та розвитку особистих якостей, які необхідні для майбутньої професійної діяльності та розвитку комунікативних навичок студентів.

Список використаних джерел:

1. Азимов Э. Г. Словарь методических терминов / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб. : Златоуст, 1999. 472 с.
2. Волченко О. М. Особенности способностей студентов к профессиональному овладению иностранным языком / О. М. Волченко // Наука и образование : материалы VII Междунар. Науч.-практ. Конф. – Днепропетровск, 2004. – С. 25–26.
3. Лунячек В. Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі / В. Е. Лунячек // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – № 1 (13). – С.155–162.

4. Лунячек В. Е. Компетентнісний підхід як методологія професійного розвитку працівника освіти / В. Е. Лунячек // Нова педагогічна думка. – 2020. – № 2 (102). – С. 37–45.
5. Тарнопольский О. Б. Методика навчання англійської мови на 2 курсі технічного вузу : посібник / О. Б. Тарнопольский. – Киев : Вища школа, 1993. –167 с.
6. Шаимова Г. А. Профессионально-ориентированное обучение английскому языку в неязыковых вузах / Г. А. Шаимова, Д. Ш. Шавкиева // Молодой ученый. – 2013. – № 11. – С. 692–694.

7. Hutchinson T. English for specific purposes: a learning-centered Approach / T. Hutchinson, A. Waters. – Cambridge : Cambridge University Press, 1987. – Pp. 9.

References.

1. Azimov, EG & Schukin, AN 1999, *Slovar metodicheskikh terminov*, [Dictionary of methodological terms] Zlatoust, Sankt-Peterburg.

2. Volchenko, OM 2004, 'Osobennosti sposobnostey studentov k profesionalnomu ovladeniyu inostrannym yazyikom', [Features of students' abilities for professional mastering of a foreign language] *Nauka i obrazovanie*, Dnepropetrovsk, pp. 25-26.

3. Luniachek, VE 2013, 'Kompetentnisnyi pidkhid yak metodoliia profesiinoi pidhotovky u vyshchii shkoli', [Competence approach as a methodology of professional training in higher education] *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, no. 1 (13), pp.155-162.

4. Luniachek, VE 2020, 'Kompetentnisnyi pidkhid yak metodoliia profesiinoho rozvytku pratsivnyka osvity', [Competence approach as a methodology of professional development of an educator] *Nova pedahohichna dumka*, Rivnenskyi oblasnyi instytut pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity, Rivne, no. 2 (102), pp.37-45.

5. Tarnopolskyi, OB 1993, *Metodyka navchannia anhliiskoi movy na 2 kursi tekhnichnoho vuzu*, [Methods of teaching English in the 2nd year of technical university] Vyscha shkola, Kyiv.

6. Shaimova, GA & Shavkieva, DSh. 2013, 'Profesionalno-orientirovannoe obuchenie angliyskomu yazyiku v neyazykovyih vuzah', [Professional-oriented teaching of English in non-linguistic universities] *Molodoy ucheniy*, no.11, pp. 692-694.

7. Hutchinson, T & Waters, A 1987, *English for specific purposes: a learning-centered Approach*, Cambridge University Press, Cambridge.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2020 р.